

2017-04-27

**Recovery – en modell för arbetet mot etablerat missbruk och beroende i Göteborg?
Ca 10 min**

Tack så mycket för att jag fick komma!

Det här är ett riktigt intressant ämne och en riktigt intressant diskussion.

Jag skulle vilja börja i vad jag tror är en viktig startobservation: Vi pratar för lite missbruk i Sverige idag. Vi pratar för lite knark, supande, tablettöverkonsumtion – ”you name it”. Missbruksfrågorna får inte alls den uppmärksamhet som de borde få.

Missbruk är ett av de allvarligaste samhällsproblemen. Missbruket förstör så ohyggligt mycket för så många människor. Det här är en familjekrossare och en dödsmaskin.

Ändå känns det ibland som om det omgivande samhället inte riktigt bryr sig. Det har blivit oroväckande vanligt att se en glammig och avslappnad plus-sida av bruk och beteenden, men att välja att inte ta med den potentiella minussidan i bilden. Det har blivit oroväckande populärt att tycka att ”det där är väl inte så farligt”.

”Jag minns mitt 80-tal”. Då hade varenda unge – och vuxen med för den delen – ganska god koll på missbruksfrågorna. Allt var självfallet inte bättre då, men medvetenheten på den tiden var värdefull. När så många även kunde se missbrukssidan av knarket, alkoholen eller tablettorna var mycket av problemhanteringen redan löst.

Jag har tyvärr ingen mirakelmedicin för hur det ska gå att lyfta missbruksfrågorna. Jag vet inte exakt hur vi ska få till de nödvändiga attitydförändringarna. Men jag är övertygad om att vi måste fortsätta att anstränga och engagera oss. Det handlar om att ta ett tydligare politiskt ansvar och för andra involverade aktörer om att ta ett offensivt steg framåt. Vi får aldrig låta ett av de allvarligaste samhällsproblemen vara.

Jag har på sistone försökt att sätta ordentliga frågetecken kring ”partyknarkandet”. I den omfattande debatten om den organiserade brottsligheten är detta en avgörande faktor som – av någon outgrundlig anledning – hela tiden ”glöms bort”. Narkotikahandeln är en central motor för de flesta yrkeskriminella. Partyknarkandet är i sin tur en betydande del av den handeln. Kan vi minska partyknarkandet talar mycket för att vi också kan minska brottsligheten.

Jag ska erkänna att den helnonchalanta attityd som ganska många av dessa partyknarkare uppvisar gör mig riktigt irriterad. Det finns en egofixering i beteendet som är provocerande. Deras efterfrågan göder den organiserade brottsligheten – men det struntar de fullständigt i.

I den fortsatta kampen mot den organiserade brottsligheten tycker jag inte att det finns någon anledning att låta partyknarkarna komma undan. De bör sättas i strålkastarljuset. De bör få svara för vad de håller på med. Hela samhället skulle vinna stort om de bytte spår.

Tittar man – med det sagt – närmare på arbetet mot missbruk i Göteborg tror jag att det är rimligt att sätta in detta i den generella jämlikhetsramen.

Vi har nu kommit igång riktigt bra med ett brett och långsiktigt arbete för att öka jämlikheten i stan. Alla nämnder och bolag är delaktiga. Fokus ligger på barnens första år, på skolan, på att skapa förutsättningar för arbete samt på att utveckla hållbara och hälsosamma livsmiljöer.

En grundläggande nyckel till framgång – på alla dessa områden – är drogfrihet:

- Den som växer upp med missbrukande föräldrar får verkligen inte den goda start i livet som alla i ett jämlikt samhälle behöver få. I ett missbrukssammanhang är det som liten väldigt lätt att halka efter och att tappa fotfästet.

- Den som själv är fast i missbruk har svårt att klara utbildning, jobb, relationer och mycket annat i livet. Riskerna för fysisk och psykisk hälsa – samt förtidigt död – är stora. Som missbrukare rasar man ofta mycket snabbt ner på botten.

- Missbruket är destruktivt också i den meningen att det föder otrygga och ohälsosamma stadsmiljöer. Både vardagsbrott och våldsbrott får fäste. Vissa områden kan – särskilt under vissa delar av dygnet – bli nästintill otillgängliga för ”vanligt folk”. Detta sker inte sällan på ett sätt som förstärker segregation och klyftor.

Sammantaget är mönstren uppenbara. Där missbruk tillåts dominera blir konsekvensen att samhället splittras och slits isär. Så kan vi inte ha det. I ett samhälle där ”alla ska med” måste därför missbruksproblemen aktivt pressas tillbaka. Att minska missbruket är – om vi ser till vår egen stad – ett mycket viktigt verktyg för att skapa

ett jämlikt Göteborg.

Jag gillar samarbete. Jag är övertygad om att det på många håll i samhället skulle gå att göra mer om alla relevanta aktörer gick in i en mer aktiv och systematisk samverkan. Vi talar om politiken, näringslivet, akademien, ideell sektor.

Det strukturerade samarbetet har sina begränsningar. Det är inte lösningen på alla problem. Men jag är ganska säker på att det faktiskt är lösningen på fler problem än vi instinktivt tror.

Med den ingången måste jag säga att Recovery-modellen verkar högintressant. Jag är ingen expert i sammanhanget, men tycker ändå att det borde finnas en positiv potential i att ta det där bredare greppet – och att följaktligen även intensifiera en operativ samverkan i en större krets. Det är – åtminstone intuitivt – mycket tilltalande att i stället för att fokusera på ett problemområde åt gången försöka lösa hela paketet med problem i en samlad och synkad process. Det är kanske inte alltid helt enkelt att få den typen av samarbete att fungera, men när man lyckas borde det vara möjligt att leverera riktigt goda resultat.

Vi har bra med erfarenhet och kompetens inom missbruksarbetet i Göteborg. Här finns massor av duktigt folk. Till stor del jobbas det med breda ansatser – i aktiv samverkan mellan staden, regionen, näringslivet och den ideella sektorn. Samtidigt måste vi hela tiden sträva efter att bli ännu bättre. Inte minst med tanke på hur missbruksproblemen i samhället utvecklas finns det all anledning att göra vad som går för att förstärka och effektivisera. Recovery-modellen kan kanske vara rätt väg framåt. Det kan i alla fall vara värt

att ge den en chans.

Jag är rätt så säker på att ni kommer att få en nyttig och produktiv dag. Att diskussionen är viktig är det verkligen inget snack om. Kan vi göra mer för att minska missbruket är det väldigt värdefullt: för individen och för hela samhället. Ett minskat missbruk skulle ge ett mer jämlikt Göteborg och – faktiskt – en bättre värld.